

ENGİN TONGUÇ

BİR EĞİTİM DEVRİMÇİSİ

İSMAİL HAKKI TONGUC

YAŞAMI, ÖĞRETİŞİ, EYLEMI

9. BASKI

YENİ KUŞAK KÖY ENSTİTÜLÜLER DERNEĞİ YAYINLARI

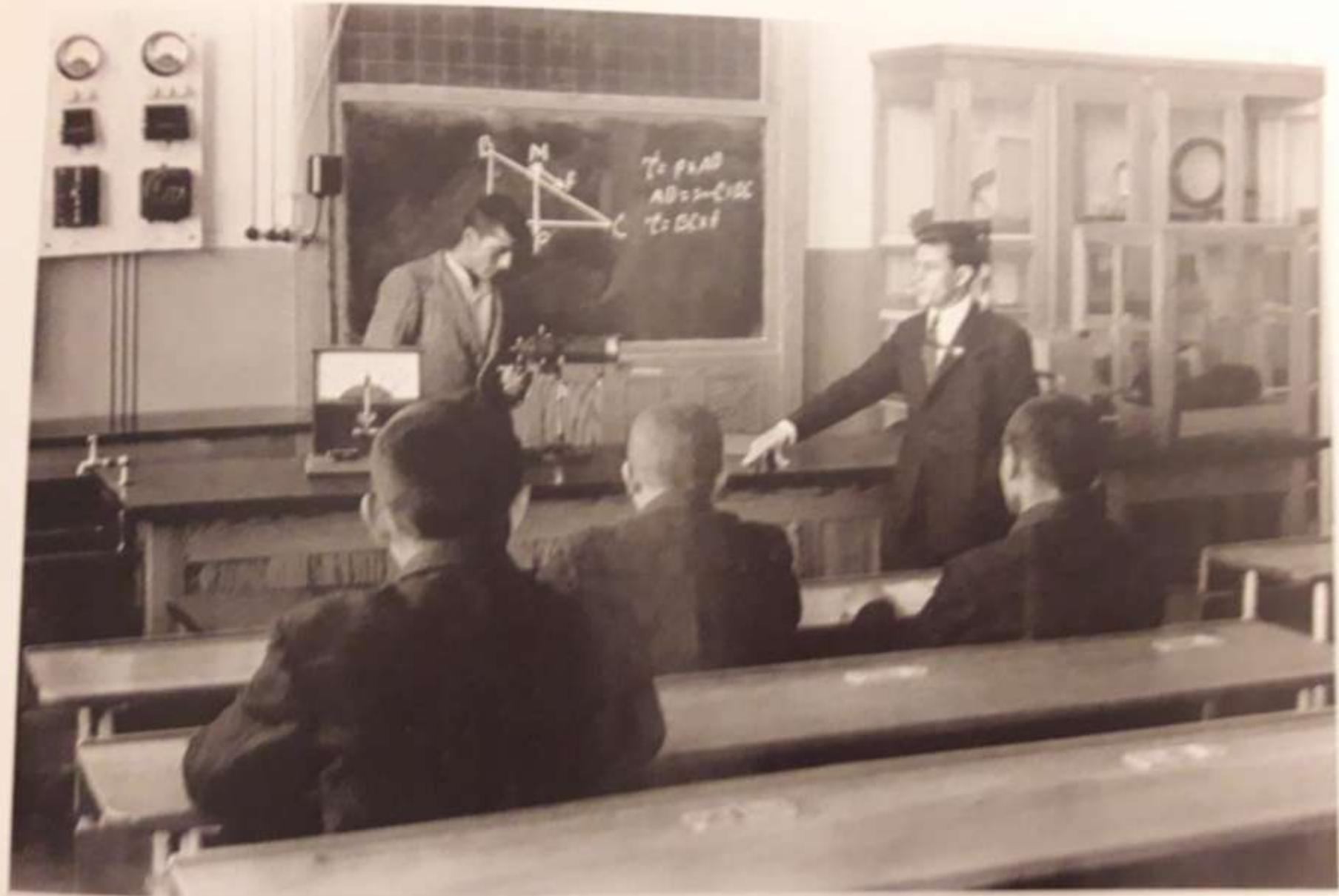
Mahmudiye Eğitmen Kursu Öğrencileri. İ.H. Tonguç Belgeliği
Students of Mahmudiye Instructor Course. İ.H. Tonguç Archives

Kızılıçullu Köy Enstitüsü öğrencileri derste. İ.H. Tonguç Belgeliği
Kızılıçullu Village Institute students in class. İ.H. Tonguç Archives

ilk isim olarak yine Soysal'ın düşünüldüğüdür. Hangi

deputy of Maraş in the eighth term, and his promi-

Hacettepe Kız Enstitüsü'nde fizik laboratuvarı. Mustafa Güneri Arşiv
Physics lab at Hacettepe College Institute. Mustafa Güneri archive

Adaya gösterildiği gibi 25 cm uzaklıktaki üçgenin ölçülerde-

The candidates were required to take a 25 cm

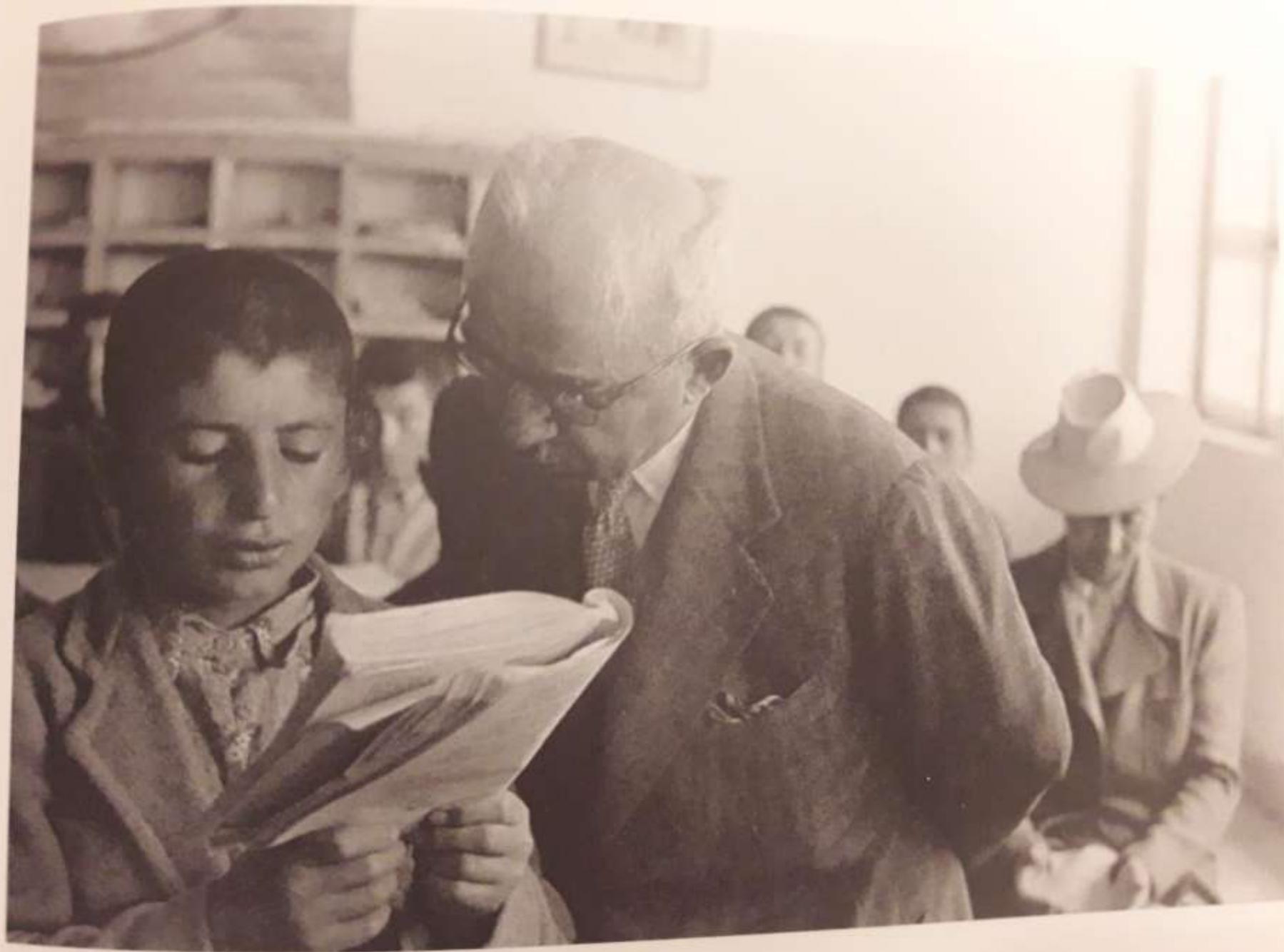

HASANOGLAN
KÖY ENSTITÜTÜ

Tablo 2: Köy Enstitüleri ile İlgili Bazı Sayısal Bilgiler

Ders Yılları	Enstitü Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı		Toplam	Mezunlar	
			Erkek	Kız		Öğretmen	Sağlık Memuru
1937-38	2	12	128	-	128	-	-
1938-39	3	25	325	16	341	-	-
1939-40	4	40	1.074	107	1.181	-	-
1940-41	14	234	4.933	438	5.371	-	-
1941-42	17	294	6.978	705	7.692	103	-
1942-43	18	354	8.834	837	9.671	254	-
1943-44	18	368	11.563	1.276	12.839	1.911	-
1944-45	20	487	12.761	1.475	14.236	1.797	221
1945-46	20	505	13.068	1.396	14.464	1.460	252
1946-47	20	547	12.822	1.336	14.158	2.089	228
1947-48	20	642	11.814	1.078	12.892	2.162	336
1948-49	21	649	11.244	773	12.071	2.269	220
1949-50	21	672	13.251	721	13.972	1.741	91
1950-51	21	597	13.322	773	14.095	1.760	-
1951-52	21	570	12.647	706	13.173	1.795	-

Kaynak: Millî Eğitim Hareketleri, Devlet İstatistik Enstitüsü, 1967, s. 32-35, 41, 47; İstatistik Yıllığı, Devlet İstatistik Enstitüsü, 1953, s. 149-150.

Enstitülere gelen öğrencilerin pek çoğu, "sağlam ve sağlıklı olmaları" yönündeki yasa hükmüne karşı hastalıklarla

Tablo 1: Köy Enstitülerinin Yerleri, Kuruluş Tarihleri ve
Yılları, İlk Müdürleri (1937-1948)

Sıra	Adı Ve Bulunduğu İl	Kuruluş Tarihi	İlk Çalışan Müdürlerin Adları
1	Akçadağ/Malatya	1940	Şinasi Tamer, Şerif Tekben
2	Akpınar/Samsun	1940	Nurettin Biriz, Enver Kartekin
3	Aksu/Antalya	1940	Talat Ersoy, Halil Öztürk
4	Arifiye/Kocaeli	1940	Süleyman Edip Balkır
5	Beşikdüzü/Trabzon	1940	Hürrem Arman, Osman Ülkümen
6	Cilavuz/Kars	1940	Halit Ağanoğlu
7	Çifteler/Eskişehir	1937	Remzi Özyürek, M. Rauf İnan, Osman Ülkümen
8	Dicle/Diyarbakır	1944	Nazif Evren
9	Düziçi/Adana	1940	Lütfi Dağlar
10	Ernis/Van	1948	Ibrahim Oymak
11	Göl/Kastamonu	1939	Ali Doğan Toran
12	Gönen/Isparta	1940	Ömer Uzgil
13	Hasanoğlu/Ankara	1941	Lütfi Engin, Hürrem Arman, M. Rauf İnan, Ali Doğan Toran
14	İvriz/Konya	1941	Recep Gürel, İ. Safa Güner
15	Kepirtepe/Trakya	1938	Nejat İdil, İhsan Kalabay
16	Kızılıçullu/İzmir	1937	Emin Soysal, Hamdi Akman
17	Ortaklar/Aydın	1944	Hayri Çakaloz
18	Pamukpınar/Sivas	1941	Şinasi Tamer

Diploma No
190

Türkiye Cumhuriyeti
Milli Eğitim
BAKANLIĞI

YÜKSEK KÖY ENSTİTÜSÜ

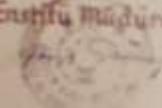
DİPLOMASI

Hasanoğlu Yüksek Köy Enstitüsü
Köy Eseri Sanatları kolonun bitirme imti-
hanını 1947 yılında başarıran 1927
doğumlu Antalya ilinin Çile
köyünden Şevki Kaya Pakize Yılmaz'a
bu diploma verilmiştir.

Milli Eğitim Bakanı

Ülk. Öğretim
Umum Müdürlü

Enstitü Müdürü

20.12.1947

17 NİSAN 1940

T. C.
Yüksek Ziraat Enstitüsü Çalışmalarından

Sayı 39

Çıkaran
Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Rektörlüğü

Türkiyede Ziraî Buhran

ANKARA
Yüksek Ziraat Enstitüsü
1936

Nöñü : 1 Kasım, 1942

"Bizim gördüğümüz en tehlikeli hastalık, iki senedenberi cemiyetimiz (toplumumuz) içinde Cumhuriyet hükümetlerini muvaffak etmemek için estirilmiş olan zehirli havadır. Açı ile hatırlamalıyız ki, milletin iaşe işlerini tanzim etmek (düzenleme) yolunda Cumhuriyet hükümetlerinin sarfettikleri gayretlere (çabalara), iki seneden beri cemiyetimiz (toplumumuz) tarafından hiç yardım edilmemiştir... Bulanık zamanı bir daha ele geçmez fırsat sayan eski batakcı çiftlik ağası ve elinden gelse teneffüs ettiğimiz (soluduğumuz) havayı ticaret metası yapmaya yeltenen gözü doymaz vurguncu tüccar ve bütün bu sıkıntıları politika ihtirasları için büyük fırsat sanan ve hangi yabancı millete çalıştığı belli olmayan birkaç politikacı, büyük bir milletin bütün hayatına küstah bir surette kundak koymaya çalışmaktadırlar."⁴¹

S. Sayısı : 97

Çiftçiye toprak dağıtılması ve çiftçi ocakları kurulması hakkıda kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/386)

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Umum Müdürlüğü
Kararlar Müdürlüğü
Sayı : 71 - 302, 6/143

17 . I . 1945

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığıma

Çiftçiye toprak dağıtılması ve çiftçi ocakları kurulması hakkında Ziraat Bakanlığine hazırlanıp Bakanlar Kurulunun Yüksek Meclise arzını kararlaştırdığı kanun tasavisinin gerekcesiyle birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başbakan
S. Saracoğlu

MADDE 6. — Bu kanunun tatbikatında yüz ölçüsü olarak dönüm kullanılır.

Dönüm bin metre karelilik yerdir.

MADDE 7. — Arazi mülkleri genişlik bakımından, küçük arazi, çiftçi ocağı arazisi, orta arazi, büyük arazi olmak üzere dört boyaya ayrılır.

Küçük arazi mülkü, çiftçilikten başka mesleklerde çalışanların geçinmelerine yardımcı olan ve genişliği otuz dönümü geçmeyen arazidir.

Cıftçi ocağı arazisi, genişliği otuz dönümden aşağı ve beş yüz dönümden yukarı olamaz.

Orta arazi mülkü, Beş bin dönümden büyük olamaz.

Büyük arazi mülkü, genişliği beş bin dönüm geçen mülklerdir. Çiftçinin kalkınmasını sağlayacak kamu hizmetlerinde kullanılmak şartıyla büyük arayıyi aneak Devlet mülk edinir.

Kamu faydasına yarayan derneklerle İktisadi Devlet Teşekkülleri ve müesseseleri ve sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait ortaklıklar, Bakanlar Kurulu kararıyle beş bin dönümden fazla arayıyi işletme şartıyla mülk edinebilirler.

Arazi mülklerinin boylara ayrılışında nerede olursa olsun bir şahsa ait bütün arazisinin yekunu hesap edilir.

MADDE 8. — Bu kanunda arazi işlenmesinden maksat türlü kültür arazisinin boş bırakıl-

Ükinci bölüm

Dağıtılacek arazi

MADDE 9. — Bu kanun hükümlerine göre dağıtılacek arazi şunlardır :

- a) Tapulu ve tapusuz olarak Devletin hükmü ve tasarrufu altında bulunup kamu işlerinde kullanılmayan arazi;
- b) Bir veya bir kaç köy halkın ortamalı olarak kullandıkları araziden Ziraat Bakanlığınınca ihtiyaçtan fazla olduğu belirtilen parçası;
- c) Sahibi belli olmayan arazi;
- d) Kurutulan bataklıklardan kazanılacak arazi;
- e) Göllerin kuruması ve nehirlerin doldurmasıyle elde edilecek arazi;
- f) Bu kanun hükümlerine göre kamulaştırılacak arazi.

Dağıtılacek araziden, a, b, c, bentlerinde yazılı olanlar bu kanunun yürürlüğe girmesiyle (d) bendindeki kamulaştırma işlemi bitip Hazine adına tapuya tescil edilmesiyle Ziraat Bakanlığı emrine geçer.

Üçüncü bölüm

Arazi kamulaştırılması

MADDE 12. — Arazisi olmayanlara veya yetmeyenlere dağıtılmak üzere aşağıda yazılı arazi, üzerindeki yapı ve tesisleri ile birlikte Ziraat Bakanlığma kamulaştırılır.

- a) Vakıflara ait her çeşit arazinin tamamı;
- b) Özel idare ve belediyelere ait olupta kamu hizmetlerinde kullanılmayan arazi;
- c) Gerçek kişilerle özel hukuk tüzel kişilere ait araziden beş bin dönümü geçen parçaları;
- d) Bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra işlenmiyen arazi.

Dağıtılaeak arazinin yetmediği yerlerde orta arazinin o yer için Ziraat Bakanlığma belli edilen çiftçi ocağı haddinden fazlası kamulaştırılır.

Ancak, işletme bütünlüğünü bozmamak için üzerinde her türlü tesisleri ve donatımı tam bir işletme kurulu bulunan düzenli ve sürekli bir şekilde işaretlen orta arazi bu hükmün dışındadır.

Kamulaştırmaya ugrayacak büyük veya orta araziden sahibine bırakılan parçanın yerini toplu olmak şartıyla sahibi seger.

Altıncı bölüm

Kuruluş ve donatım

MADDE 31. — Çiftçi ocağı kuracıklara işletme yapılarını ve arazi İslahatını ve diğer tesisleri ve onarımı meydana getirmek üzere Ziraat Bankasına yirmi beş yıla kadar vadeli yetecek ölçüde kuruluş kredisi açılır.

MADDE 32. — Çiftçi ocağı kuracıklara yetecek ölçüde canlı ve cansız demirbaş ve istihsal malzemesi Türkiye Zirai Donatım Kurumu tarafından tedarik edilerek taksitle ödenmek üzere verilir.

MADDE 33. — Ziraat Bakanlığının İslah istasyonlarında, fidanlıklarında ve hayvan yetiştirme müesseselerinde yetiştirilen iyi eins tohumluk, fidan ve damızlık hayvanlardan dağıtıacaklar tercihan çiftçi ocağı sahiplerine verilir.

(S. S.

Yedinci bölüm

Çiftçi ocakları

MADDE 34. — Çiftçi ocağı arazisi, bölgele-re göre bir çiftçi ailesinin geçinmesine ve aile fertlerinin iş kuvvetlerini değerlendirmeye ye-tecek genişlik, kuvvet ve çeşitte arazidir.

MADDE 35. — Çiftçi ocakları bütün zirai istihsal bölümlerini içinde toplayan mürekkep işletmeler biçiminde kurulabilecekleri gibi istih-sallerini bağcılık, meyvacılık, bahçecilik, fidan-

(S. Say

Hü.

cırık, tarla ziraati veya hayvancılık gibi zirai is-
tihsal böülümlerinden birinde toplayan basit iş-
letmeler halinde de kurulabilir.

MADDE 36. — Çiftçi ocağı; arazisiyle bu
arazinin işletilmesine ayrılan her türlü yapı ve
tesislerden kurulmuş bir bütündür. Çiftçi
ocaklarının veraset suretiyle geçiş hükümleri
mahfuz kalmak üzere tek sahip adına tapuya
yazdırılması gerektir.

Bir aile her nerede olursa olsun birden fazla
çiftçi ocağına sahip olamaz.

Tapuya yazdırma ile çiftçi ocağının kurul-
ması tamamlanır.

MADDE 37. — Çiftçi ocağı hiç bir suretle
böülünenemez; veraset yoluyle geçme hükümleri
mahfuz kalmak şartıyla müsterek veya istirak
halinde mülkiyete mevzu olamaz.

Yalnız bu kanunun kabul ettiği hallerde ve
aneak toplu olarak satılır.

Ocak sahibi çiftçi ocağı üzerinde karşılıklı,
karşılıksız, sağlıkta yürüy veya ölüme bağlı hiç-
bir temliki tasarrufta bulunamaz, ocağı kiraya
veremez, başkası lehine herhangi bir aynı hakla
takyit edemez.

Ciftçi ocağı askerlik ve b Ferguson'ın uzun
hastalığın süresi boyunca kira ile işletilebilir.